

Tóth Csilla

Mi lenne, ha én lennék?

Az interneten és a könyvpiacra felbukkanó, számtalan feledhető és könnyen emészthető mű után a *Patyik Fedon élete* végre valami, aminek súlya van. Magunkról írni könnyű: ontjuk a szavakat, posztolunk, blogolunk, kommentelünk, megosztunk vagy szimplán csak másolunk. Őszintén írni azonban nem könnyű. Különösen nehéz a gyermekkor gyötrelmeit, kétségeit, reményeit, félelmeit és örömeit papírra vetni. Nemcsak azért, mert már régen felnőtünk, az idő pedig nem arról híres, hogy konzerválná az emlékeket, hanem azért is, mert már nem vagyunk ugyanazok, mint egykor. Másként látjuk a világot, másként értelmezzük bizonyos dolgokat, és másképp viszonyulunk hozzájuk.

Regős Mátyás narratívája, a gyermek képzeletbeli barátjának nézőpontjából szemlélt világ remek választás a gyermekkor megidézésére. Mert nagy segítség egy ilyen képzeletbeli barát, önmagunk megkettőződése és mesebeli mása, akinek a kezét fogva, felnézve rá és összekacsintva vele leírhatóvá válhat a gyerekek számára nehezen értelmezhető felnőttvilág. Ebben téblábol hősnünk – mint ahogy egykoron ebben tébláboltunk mindannyian –, egy kisfiú, és szinte népmesébe illő, képzeletbeli barátja, Patyik Fedon. Ketten keresnek és találnak válaszokat olyan komoly és nyugtalanító kérdésekre, mint a születés, a halál, az idő, a munka, a pénz, a „fodball”, a nők és a szerelem. Csupa nagybetűs dolog egy ember életében, mit kezdjen, hogyan küzdjön meg velük egy kisfiú?

Fedon születése is már egy csoda: *„Egy ferencvárosi kórházban láttak valami tündért, valami Szűzanyához hasonló égi lányt, ahogy hordágyon vitték a kórházba már halott testét. Szegény Fedont úgy kellett kivágni belőle.”* Fedont, aki érti a Tavasz titkát, világfi, garabonciás, üzletember és ministránsfiú, hívő és hitetlen, bölcselő, szerencsejátékos és költő egy személyben. Irigylésre méltóan szabad ember, akinek több hazája és vallása van: *„Áldotta a szerencsáját, hogy nem ismerte sem anyját, sem apját, így ő döntheti el, hova tartozik, ki tudja, az apja nem volt-e afrikai kannibál vagy egyéb kínos entitás. Így alakult, hogy elsősorban az orosz nép lelkes tagja lett, valamint egy szeletet megtartott magából zsidó, egyiptomi és magyar testvéreinek is.”* Olyannyira szabad, hogy képes legyőzni a test korlátait is, kedvére alakítja az arcvonásait és gondolatátvitellel kommunikál. Gazfickók és hétköznapi hősök keveréke Fedon, az egyik a legszerethetőbb azok közül, akikkel mostanában találkoztam. Történetei a gyermek reményeinek, hitének, tudásának essenciája a világról.

Regős Mátyás a mesélést Fedon halálának felidézésével kezdi, ezzel megvilágítva a gyermekkor feledésbe merült, sötét szobáját. Mélyen emberi világot teremt, amelyről olvasva úgy érezzük, ha benne élnénk, a mi barátunk is csak Fedon lehetne. És szükségünk is lenne rá, hogy értsük és túléljük a zűrös és zavaros mindennapokat, legyen benne szó a pénz mindenhatóságának és hiábavalóságának kettősségéről, vagy a nőről, a feleségről, a leendő társról, akit Fedon megindító gyermeki naivitással teremt tökéletlenül tökéletessé a legendákat és a hétköznapiakat egyaránt megidéző erős és szuverén nőalakokból.

A könyvet olvasva eleinte úgy tűnhet, hogy a kisfiú és Fedon két különböző személy, de az író időről időre finoman egybemosza a két szereplőt, és emlékeztet rá, hogy a két hős egy és ugyanaz. Szépen kidolgozottak az átmenetek, ahol a vágyott, már-már természetfeletti tulajdonságokkal felruházott Fedon, aki a prózai világ törvényszerűségeinek is képes fittyet hányni, összeér a lírai énnel, aki viszont kénytelen behódolni azoknak. Például amikor Fedon ugyanúgy emlékezik vissza a saját képzeletbeli barátjára

ra, ahogyan a kisfiú emlékezik őrá, a saját gyermekkorára: *„Úgy mondta, neki van egy halottja, Patyik Fedonnak hívják, gyerekkora végén távozott az égi legelőre, és alig emlékszik, mit csinált és hogyan élt ez a szimpatikus fickó. Tetszett a szomorú történet, ráadásul micsoda véletlen, hogy ugyanúgy hívták a barátját, de Fedon kijavított, hogy magamról beszélek, te bunkó. Így nem állt össze a kép, de Patyik Fedon szeretett magyarázni, elmondta, nem ismeri már a kis Fedont, mit csinált egész nap, mit gondolt a halálról satöbbi. Azt mondja, minden, amit ma szeret, a mérgek, a nők, a halál, csupa formátlan szellem volt a kis Fedonnak, pedig már óvodában is ő volt a legokosabb. A kávé valami idegen, büdös kátyvasz, az alkohol huszárok fenséges jutalma, a nők ismeretlen lények, akikhez nem lehet hozzászólni, vagy be kell szarni közben. Már a kis Fedon is okos gyerek volt, gondoltam magamban, és Patyik Fedon ezt ügyesen meglátta, kokit adott a fejemre, hogy ezért szeretlek, angyalom.”*

Regős Mátyás világa otthonos, szerethető, játszik a groteszkkal, és érzésem szerint hajlik a mágikus realizmusra. A történetek nemcsak bővelkednek a váratlan és meglepő fordulatokban, de ezek természetes részei a hétköznapiaknak. Mondhatni, itt a természetfeletti és a varázslatos a hétköznapi. De ne legyen senkiben szemernyi kétség: a varázslatos események ellenére ez a könyv nem az önbecsapás vagy az önámítás mesekönyve. Éppen ellenkezőleg: eltávolodás ezektől, szembenézés a félelmekkel, a nehézségekkel, amelyek felett néha győzedelmeskedik a főhős, másszor azonban kudarcot vall, lehajtott fejjel kullog el.

Mivel az író prózaversben írta meg Patyik Fedon történetét, klasszikus, részletekbe menő történetet ne várjon az olvasó. Ugyanakkor megeshet: annyira megszereti a kis hőst, hogy nehezen fogadja el, mikor története véget ér, szeretne újabb kalandokat, még több megoldást az élet problémáira, egyszerűen többet Fedonból. Tudni szeretné, mi történt azután, hogy Fedon elment, hogyan boldogul nélküle a kisfiú. De a múlt ködébe vesző történeteink épp nem a részletgazdagságról híresek. És ahol nem segít az emlékezet, ott segít a

költészet. Kitölti a hézagokat, segít elvonatkoztatni az apró-cseprő dolgoktól.

A második ciklus Patyik Fedon tizennégy versét tartalmazza, melyek szorosan illeszkednek a könyv első, terjedelmesebb részéhez. Mintha annak a függelékét olvasnánk, a versek a háttérét adják az előzőekben leírtaknak, a családról, anyáról, apáról, nagyapáról, a régi házak démonairól, a gyermeki félelmekről, ünnepekről és a kötetet uraló érzelmekről, magányról, félelemről és szegényről szólnak: „*magányosan, magányosan, már kint / a méhből, de abban / még nem bent, zsemleszemekkel ministrálva és lesve a / tálakat minden falatnál, kunyerálva, ácsingózva, / révedezve, vágyakozva és hiúságból / csak kevesebbet kérni, és szégyellni mindent*” (*Ne aggódj*).

A két rész kezdő írótól szokatlan módon hangjában, stílusában és formájában végig egységes. Fel is vetődhet, hogy talán egy érettebb szerző írta ezt a művet álneven. De nem, Regős Mátyás valóban 1994-ben született, ez pedig a legelső kötete. Érdemes rá figyelni.

Regős Mátyás: *Patyik Fedon élete*. KMTG – Előretolt Helyőrség Íróakadémia, Budapest, 2019.